Beleidsnota : de ondersteuning van landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen

Inhoud

Beleidsnota : de ondersteuning van landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen 1

1.1 Globale doelstelling 2
1.2 Historiek 2
1.3 Het beleidsmatig waarom achter landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen? 3
1.4 De uitvoerende partijen van deze beleidsnota 4
1.5 De financiële middelen ifv de uitvoering van deze beleidsnota 4
1.6 Landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen : inhoudelijke afbakening 5
1.7 Landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen : gebiedsgerichte focus. 6
1.8 De verschillende ondersteuningsvormen 6
1.9 doelgroepen voor landschaps- en biodiversiteitsprojecten 8
1.10 uitgangspunten bij de ondersteuningsschema's voor doelgroepen 9
1.11 Ondersteuningschema's in landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden ... 10
1.11.1 Wat zijn aandachtsgebieden? 10
1.11.2 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep landbouwers 11
1.11.3 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep landbouwers/werken opgelegd in een omgevingsvergunning 12
1.11.4 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep particulieren 12
1.11.5 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep lokale besturen 13
1.11.6 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep natuurverenigingen + bedrijven 13
1.12 Mogelijkheden tot (tijdelijke) uitbreiding van landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden 14
1.13 Ondersteuningschema's binnen de bebouwde omgeving 15
1.13.1 Wat is de bebouwde omgeving? 15
1.13.2 Binnen de bebouwde omgeving/doelgroep lokale besturen 15
1.13.3 Binnen de bebouwde omgeving/overige doelgroepen 16
1.14 Ondersteuningschema's in uitvoering van actieprogramma's soortenbescherming 17
1.14.1 wat zijn actieprogramma's soortenbescherming? 17
1.14.2 in uitvoering van actieprogramma's soortenbescherming/alle doelgroepen 17
1.15 ondersteuningschema's ingeval van externe financieringsmogelijkheden? 18

Hoofdstuk 2 Bijlage 19

Aandachtsgebieden per regio : Westhoek 19
Aandachtsgebieden per regio : Brugge-Oostende 20
Aandachtsgebieden per regio : midden West-Vlaanderen 21
Aandachtsgebieden per regio : zuid West-Vlaanderen 22

1.1 Globale doelstelling

Provinciebreed bestaat er een werking waarbij derde partijen kunnen rekenen op service/ondersteuning bij de realisatie van landschaps-/biodiversiteitsprojecten (beplantingen, graafwerken, zaaiwerken, …)
Deze beleidsnota legt vast :

1. waarvoor?
2. op welke manier?
3. onder welke voorwaarden?

verschillende doelgroepen in West-Vlaanderen kunnen genieten dergelijke ondersteuning.

Deze beleidsnota betreft een actualisatie van een bestaande beleidsnota.

1.2 Historiek

Het begin

Sedert de jaren negentig, met de oprichting van het eerste West-Vlaamse regionaal landschap, de West-Vlaamse heuvels, ontstond de eerste werking rond kleine landschapselementen (ofwel 'KLE', zoals hagen, houtkanten, hakhoutbosjes, bomen, dreven, poelen, …).
Sindsdien pogen regionale landschappen/provinciebestuur gebiedsgericht de landschappelijke en ecologische kwaliteit van het platteland op te krikken, dit in hoofdzaak door het benaderen van landeigenaars. Zij werden/worden benaderd op basis van vrijwilligheid met een voorstel tot inrichtingsovereenkomst. Deze overeenkomst komt erop neer dat het regionaal landschap/provinciebestuur, met permissie van de private partij, een onderling overeengekomen 'landschaps(bedrijfs)plan' realiseert op private grond.

Het beleid binnen regionale landschappen was historisch gegroeid, vanuit overleg en consensus tussen de verschillende historische broodheren van de regionale landschappen (in hoofdzaak de diensten onroerend erfgoed, provincie en gemeenten).

De provincie ontwikkelde in het begin van de jaren 2000 een eigen beleid, initieel om de werking buiten regionale landschappen een kader te bieden.

De eerste beleidsnota

De provinciale beleidslijn kristalliseerde in een eerste versie van deze beleidsnota dd 30/06/'11. Regionale landschappen werden nog niet door deze eerste nota gevat. In de eerste beleidsnota werden drie doelgroepen weerhouden : landbouwers, particuliere buitengebiedbewoners (niet-landbouwers) en bedrijven, waarvoor een bedieningsformule werd uitgewerkt.
De focus lag integraal op het buitengebied.

De eerste herziening van de beleidsnota

Anno juni 2015 waren er twee redenen om de beleidsnota opnieuw onder de loep te willen nemen.

Twee nieuwe doelgroepen kregen een plaats in de provinciale KLE werking, met name lokale besturen en natuurverenigingen.

De tweede reden lag in **de overdracht van de regionale landschappen** richting de provinciebesturen in 2014.

In het licht van die overdracht engageerde het provinciebestuur zich ertoe om vóór eind 2016, zijn eigen doelgroepgerichte KLE werking, én die van de regionale landschappen, gelijk te schakelen.
De beleidsnota van juni 2015 kwam aan dat engagement tegemoet. Sindsdien is deze nota het kader voor de totaliteit van de KLE werking in de provincie (binnen regionale landschappen én daarbuiten).

Op vandaag : de tweede herziening van de beleidsnota

Anno 2021 zijn er opnieuw enkele redenen om de nota aan te passen :

1. Waar in het buitengebied de scoop lag op KLE, zullen we vanaf nu spreken over 'landschaps- en biodiversiteitsprojecten', wat beter de ruimere lading van mogelijkse projecten omvat.
2. We hebben een periode van experimenten achter de rug mbt een nieuwe 'service' richting doelgroepen : de aanleg van zoemrijk grasland. Op vandaag zijn we klaar om deze nieuwe service te vertalen in een generiek aanbod richting doelgroepen met spelregels en bedieningsvoorwaarden.
3. Er is de keuze om de projectwerking bij derde partijen uit te breiden. We willen in de toekomst ook projectwerking uitbouwen binnen de bebouwde omgeving
4. We verwelkomen expliciet het stad-land-schap 't West-Vlaamse Hart en het stad-land-schap Leie en Schelde als uitvoerende partner van deze nota.
5. We pogen te vereenvoudigen. De context van 'relictlandschappen en ankerplaatsen' krijgt geen apart statuut (lees : specifieke bedieningsvormen) meer.

1.3 Het beleidsmatig waarom achter landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen?

Projecten dienen steeds minstens één van volgende doelen :

1. het beleidsdoel van 'natuurverbinding'
    a. In dit kader wil de provincie een beleid voeren voor (delen van) het buitengebied. Het doel is om middels landschappelijke inrichtingen het landschap geschikt te maken voor migratie van organismen).
    b. Het provinciaal ruimtelijk structuurplan, en de daarin gemaakte keuzes ('gewenste ruimtelijke structuur natuur') bakenen het verhaal van natuurverbinding af

2. het beleidsdoel van 'landschapszorg'
    a. bij bestuursakkoord werd taakstelling geschoven richting het provinciebestuur mbt 'algemene landschapszorg in relictlandschappen en ankerplaatsen'.

3. Het beleidsdoel van 'biodiversiteit'
    a. In het kader van actieprogramma's soortenbescherming kunnen terreinmaatregelen gedefinieerd worden, die invulling geven aan habitatherstel voor soort X of Y

4. Ter invulling van projectwerking
    a. In het kader van in ruimte en tijd beperkte projecten (interreg, leader, pdpo, …) kunnen acties in de landschaps- en biodiversiteitssfeer gedefinieerd worden

5. Het beleidsdoel van gemeentelijke begeleiding
    a. Het provinciebestuur heeft een decretale taakstelling om te voorzien in gemeentelijke begeleiding (kennisopbouw, kennisdeling, …)

1.4 De uitvoerende partijen van deze beleidsnota

regionale landschappen/stad-land-schappen

Deze nota kent een aantal uitvoerende partijen. De belangrijkste zijn de regionale landschappen en de stad-land-schappen.
Ook Inagro voorziet op een aantal services richting doelgroepen (landbouwers), die voor de volledigheid ook vermeld worden. De scoop van deze nota is evenwel niet om het landbouwbeleid van de provincie/Inagro te sturen/bepalen.

Regionale landschappen zijn zelfstandige vzw's die voor een groot deel opereren vanuit provinciale toelage. In de overeenkomsten met de betreffende vzw's is opgenomen dat voor hun grondgebied zij het in deze nota bedoelde ondersteuningsbeleid vormgeven.

Stad-land-schappen zijn informele samenwerkingsverbanden van gemeenten met een personele bezetting die ressorteren onder het provinciebestuur. Hun werking is vergelijkbaar met die van regionale landschappen.

Binnen de legislatuur '19-'25 is het de betrachting om iedere West-Vlaamse gemeente deel te laten uitmaken van ofwel een regionaal landschap, ofwel een stad-land-schap. Iedere structuur poogt daarbij overeen te stemmen met een regio van het provinciale gebiedswerk :

- Regionaal landschap Houtland ~ regio Brugge-Oostende
- Regionaal landschap Westhoek ~ Westhoek
- Stad-land-schap West-Vlaamse hart ~ regio midden West-Vlaanderen
- Stad-land-schap Leie en Schelde ~ regio zuid West-Vlaanderen

Inagro en regionale landschappen/stad-land-schappen

Inagro is traditioneel bezig met bedrijfsintegratie van landbouwbedrijven, maar ook met erfordening en agrarische architectuur, de bedrijfssite dus.

De primaire logica van taakverdeling tussen enerzijds stad-land-schappen/regionale landschappen en anderzijds Inagro is, voor wat betreft de doelgroep van landbouwers

Inagro	regionale landschappen/stad-land-schappen
Planning mbt bedrijfsintegratie (= bedrijfsbeplanting, erfordening, agrarische architectuur)	Planning, materiaalsondersteuning én uitvoeringsondersteuning bij bedrijfsintegratie en landschappelijke beplantingen

In de praktijk levert Inagro hoodzakelijk planningsondersteuning bij de opbouw van omgevingsvergunningsaanvragen voor nieuwe bedrijfsgebouwen.
In de prakrijk worden stad-land-schappen/regionale landschappen gecontacteerd door landbouwers met concrete beplantingsambities, soms vanuit een beplantingsverplichting die volgt uit een vergunning.

1.5 De financiële middelen ifv de uitvoering van deze beleidsnota

De stad-land-schappen opereren rechtstreeks vanop de provinciale meerjarenplanning.
Onder de volgende acties zijn middelen voorzien in de meerjarenplanning ter uitvoering van dit beleid :

1. AC000190 : Ondersteuning werking Stad-Land-schap Leie en Schelde
2. AC000191 : Ondersteuning werking Stad-Land-schap 't West-Vlaams Hart

De regionale landschappen krijgen van het provinciebestuur een werkings- en een projecttoelage ter financiering van personele én projectmatige kosten. Middels overeenkomst tussen het provinciebestuur en de regionale landschappen is de uitvoering van deze nota expliciet gedelegeerd richting de regionale landschappen. De toebedeling van mensen en middelen aan deze uitvoering is een keuze die binnen de structuren van het regionaal landschap zélf wordt genomen. De toelagen voor de regionale landschappen zitten als volgt verankerd in de meerjarenplanning :

1. AC000187 : Ondersteunen van de werking van het Regionaal landschap Westhoek
2. AC000186 : Ondersteunen van de werking van het Regionaal Landschap Houtland

1.6 Landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen : inhoudelijke afbakening

Deze beleidsnota omvat een gelimiteerd aantal vormen van terreininrichting, die mogelijks mede onderdeel kunnen vormen van projecten bij derde partijen.
Alle bedoelde vormen van terreininrichting hebben als doel : <u>het creëren van een beeldkwalitatiever en biodiverser omgeving</u>.

De werking tot op heden focuste op twee vormen van terreininrichting :

1. plantwerken
2. natuurtechnische graafwerken.

Deze werking werd en cours de route geruggensteund met praktische leidraden, zoals :

- De Plant goed! gids
- 'Hoogstamfruitbomen in West-Vlaanderen'
- 'Werken aan de waterkant'
- 'Bedrijfsintegratie; een samenspel tussen land- en tuinbouwbedrijven en hun omgeving'

De eerste gids legt op regionaal niveau vast met welke soorten en in welke onderhoudsvormen landschappelijke inrichting met KLE best aangepakt wordt.
De tweede gids bevat beplantingsaanbevelingen voor hoogstamboomgaarden, op maat van West-Vlaanderen.
De derde gids beschrijft de 'best practices' voor waterbouwkundige werken (poelen, laantjes, …) in de ecologische sfeer.
De vierde gids beschrijft de opgave van bedrijfsintegratie (voor landbouwbedrijven) als zijnde de som van een optimale agrarische architectuur en bedrijfsbeplanting.

Met deze herwerkte beleidsnota wensen we een nieuwe vorm van terreininrichting toe te voegen aan het scala : de aanleg van 'zoemrijk grasland'.

Zoemrijke graslanden zijn een sloganeske roepnaam voor insectenrijke bloemrijke graslanden. Met bloemrijke graslanden bedoelen we

1. Alle mogelijke permanente (half)natuurlijke graslandvegetaties (tuinen, parken, …),
2. die gekenmerkt worden door een gevarieerde mix van grassen en graslandkruiden (meerjarige bloeiende planten, die het perfect uithouden tussen grassen),
3. die als hooiland beheerd worden (1-3 maaibeurten per jaar, zodat grassen kunnen doorschieten en graslandkruiden kunnen groeien en bloeien).

We gaan ervan uit dat – mits respect voor een aantal voorwaarden en spelregels – zoemrijk grasland tot op zeker hoogte kan en mag 'gefabriceerd' worden[1]. We weten (door

[1] In het traditionele natuurbeheer gebeurt het ontwikkelen van zoemrijk grasland met beperkte menselijke tussenkomst. Het traditionele natuurbeheer beperkt zich tot het correcte uitvoeren van het gewenste maaibeheer (mét afvoer van het maaisel), zónder bemesting of gebruik van herbiciden. Of de graslandkruiden er komen tussen het gras is in het traditionele natuurbeheer een zaak van de natuur. Ofwel komen zaden aangewaaid, ofwel kiemen zaden vanuit de zaadbank!

ervaringsopbouw in de periode ’18-’20) dat we in gevallen met een gunstige uitgangssituatie, ook versneld tot zoemrijke graslanden kunnen komen. We kunnen gronden versneld geschikt maken voor inzaai. En ook de komst van graslandkruiden kan versneld worden door het actief uitzaaien ervan!
Het is een verdedigbare praktijk, indien we ons beperken tot de contexten van tuinen, cultuurgraslanden of openbaar groen.

Voor de praktische aanpak van het verhaal van het ‘zoemrijk grasland’ bestaat op vandaag nog geen praktijkgids.

Samenvattend

Deze beleidsnota schetst het kader voor
1. plantwerken,
2. natuurtechnische graafwerken en
3. aanleg van zoemrijk grasland bij derde partijen.

Andere vormen van doelgroepgerichte service of projectwerking worden niet gevat door deze nota.

1.7 Landschaps- en biodiversiteitsprojecten bij derde partijen : gebiedsgerichte focus

Tot op vandaag lag de focus van landschaps- en biodiversiteitsprojecten zo goed als exclusief op het buitengebied.

Met deze herwerkte beleidsnota trekken we de scoop van deze nota open en ambiëren straks ook projecten in de context van de bebouwde omgeving. Kwestie van ook daar een inhoudelijke afbakening te doen van projecten waarin we ons willen engageren, stellen we het volgende criteria voor :
- Het dient te gaan om kleinschalige (deel)inrichtingen (zowel in de ruimte als financieel)
- op/in voor het publiek toegankelijke plekken
- waarbij we middels 1. plantwerken, 2. natuurtechnische graafwerken en 3. aanleg van zoemrijk grasland ook projecten kunnen realiseren in de bebouwde omgeving.

We gaan bijgevolg niet mee in projecten met een focus op ‘siergroen’ (uitheemse soorten, cultuurvariëteiten, beplantingstypologieën uit de parkaanleg, …)
We laten ons ook nooit in met bouwtechnische werken of infrastructuur (paden, banken, …)
Ook bebossingsprojecten behoren niet tot de scoop van deze nota (daar zijn andere kanalen voor).

Onder de gestelde voorwaarden worden a priori geen doelgroepen uitgesloten.

Anderssoortige samenwerkingen met spelers in de bebouwde omgeving vallen niet onder de scoop van deze beleidsnota.

1.8 De verschillende ondersteuningsvormen

Er zijn verschillende mogelijke vormen van ondersteuning voor doelgroepen. Hieronder ordenen we ze in de volgorde van intensiteit laag > hoog.

Adviseren

‘Adviseren’ komt neer op het overbrengen van een advies richting doelgroepen, zonder engagement tot financiering of uitvoering, bijvoorbeeld

- De opmaak van indicatieve structuurschetsen voor terreininrichting bij derden
- De opmaak van een groenplan, incl motiveringsnota ifv particuliere vergunningsaanvragen
- Het screenen van bestaande plannen van derden (tuinarchitecten, studiebureaus, …)
- Het suggereren van landschapsarchitecten
- Het suggereren van bestaande niet provinciale subsidie-kanalen
- …

Materiaalsondersteuning ifv houtige beplantingen

Een volgende vorm van ondersteuning is die waarbij plantgoed/materialen ifv een beplantingsproject ter beschikking gesteld worden aan doelgroepen door stad-land-schap/regionaal landschap.
Het plantwerk wordt daarbij waargenomen door de doelgroep zélf. Aan de doelgroep kan ook een bijdrage in de kosten voor deze materialen aangerekend worden (zie verder).

Bij dit soort service hoort géén nazorg voor beplantingen (= gedurende twee groeiseizoenen en twee plantseizoenen, het vervangen van afgestorven plantgoed + het maaien tussen beplantingen).

Uitvoeringsondersteuning ifv houtige beplantingen

Een eerste vorm van uitvoeringsgerichte ondersteuning is deze waarbij bij doelgroepen mbt houtige beplantingen ook beheers- en plantwerken worden uitgevoerd onder regie van stad-land-schap/regionaal landschap.
In de regel wordt hierbij gebruik gemaakt van sociale tewerkstelling. Aan de doelgroep kan ook een bijdrage in de kosten voor deze materialen aangerekend worden (zie verder).

Concreet kan het gaan om

1. rooien van bestaande, ongewenste beplanting
2. achterstallig beheer (éénmalig) van waardevolle bestaande landschapselementen
3. nieuwe plantwerken, incl evt. bescherming tegen vraat (wildbescherming, boomkooien, draadafsluiting, …)
4. nazorg voor gerealiseerde beplantingen (= gedurende twee groeiseizoenen en twee plantseizoenen, het vervangen van afgestorven plantgoed + het maaien tussen beplantingen)

Uitvoeringsondersteuning ifv natuurtechnische graafwerken

Een tweede vorm van uitvoeringsgerichte ondersteuning is die waarbij in regie van stad-land-schap/regionaal landschap een kraan en/of dumper wordt ingehuurd voor de uitvoering van natuurtechnisch graafwerk (poelen, laantjes, schuiven van beekranden, schuinen van grachten, plagwerken, …).
Hiervoor wordt gebruik gemaakt van gespecialiseerde aanneming. Aan de doelgroep kan ook een bijdrage in de kosten voor deze materialen aangerekend worden (zie verder).

Uitvoeringsondersteuning ifv de aanleg van zoemrijk grasland

Een derde vorm van uitvoeringsgerichte ondersteuning is die waarbij in regie van stad-land-schap/regionaal landschap alle noodzakelijke werken worden verricht ifv de aanleg van zoemrijk grasland.

Deze vorm van uitvoeringsgerichte ondersteuning is onderworpen aan een aantal voorwaarden

1. De uitgangssituatie voor de realisatie van een zoemrijk grasland wordt als 'geschikt' ingeschat (op basis van het lezen van de biotische uitgangsituatie of op basis van labo-analyses van grondstalen)

2. De oppervlakte van het terrein dat in de kijker komt is voldoende en haalbaar (niet te groot en niet te klein)
3. De betrokkenheid en de uitrusting van de private partij is goed (ifv het inschatten van de kansen op een correct beheer achteraf)

Indien aan hoger vermelde voorwaarden is voldaan, dan kan het regionaal landschap/stad-land-schap instaan voor de regie van een aantal werkzaamheden in de sfeer van bodemvoorbereiding en zaaien (in het najaar), met name :

1) Bestaande graslanden zaaiklaar maken
   a) Ofwel door verticuteren
   b) Ofwel door ontzoden/frezen
   c) Ofwel door het lokaal plaggen van – delen van – de bouwvoor
2) De toepassing van de methode 'vals zaaibed' om een akker zaaiklaar te maken
3) Het zaaien zelf
4) Beheersadvies in de eerste jaren

Het regionaal landschap/stad-land-schap komt niet tussen in :

1) Overgangsmaatregelen om terreinen op termijn voor te bereiden op de aanleg van zoemrijk grasland (bijvoorbeeld het inzaaien van Italiaans raaigras en klaver, …).
2) Beheerswerken na de aanleg

1.9 doelgroepen voor landschaps- en biodiversiteitsprojecten

Als potentiële doelgroepen voor landschaps- en biodiversiteitsprojectenstellen we voor (telkens gevestigd in West-Vlaanderen) :

- Landbouwers
  - → Een natuurlijke of rechtspersoon, die om den brode een landbouwactiviteit uitoefent
    - Bewijsbaar VLIF steun-gerechtigd zijn geldt als bewijs (VLIF steun is ondermeer gebaseerd op een minimumnorm bedrijfsresultaat/bedrijfsleider, en dus op een minimale bedrijfsomvang) ; Echter, enkel indien de landbouwer reeds VLIF steun aanvroeg is dit criterium bruikbaar!
    - Andere tastbare bewijzen van bovenstaand criterium zijn niet voor handen. In de praktijk wordt dikwijls het advies van de gebiedswerking landbouw ingewonnen mbt het 'erkennen' van de doelgroep als dusdanig
  - → Landbouwactiviteit: Landbouwproducten produceren, fokken of telen tot en met oogsten, het melken, het fokken en het houden van dieren voor landbouwdoeleinden
- Particulieren
  - → alle natuurlijke en rechtspersonen, die hun grondeigendom enkel/hoofdzakelijk gebruiken voor wonen, en er géén op winst gerichte activiteit uitoefenen
- Bedrijven
  - → een site waarin een omgevingsvergunningsplichtige activiteit uitgeoefend wordt, andere dan landbouw.
- Lokale besturen, niet limitatief :
  - → Gemeente- of stadsbesturen
  - → Polderbesturen
  - → …
- Terreinbeherende natuurverenigingen
  - → verenigingen of organisaties, mét rechtspersoonlijkheid, zonder winstoogmerk
  - → met een statutaire missie in natuur- en landschapszorg
  - → die terreinen beheren in West-Vlaanderen
- …

De lijst is niet-limitatief. Voor projecten in de bebouwde omgeving kunnen ook andere doelgroepen in de kijker komen.

1.10 uitgangspunten bij de ondersteuningsschema's voor doelgroepen

1
Projecten bij doelgroepen dienen een gewenste omvang én kwaliteit te halen om in aanmerking te komen voor materiaals- en/of uitvoeringsondersteuning. De keuze om doelgroepen wel/niet een ondersteuning te bieden, wordt gemaakt op het niveau van de individuele regionale landschappen en stad-land-schappen. Zij worden geacht hun keuzes op dit punt te kunnen motiveren (een intern afwegingskader, instellen van minimumnormen, het gebruik van een beoordelingscommissie, …).

Projecten bij doelgroepen die niet de gewenste omvang én kwaliteit halen worden dus niet gevat door deze nota.

In dat verband : niet enkel projecten die planmatig mee voorbereid werden door een stad-land-schap/regionaal landschap zijn vatbaar voor ondersteuning. Ook plannen van derden zijn vatbaar voor materiaals- en/of uitvoeringsondersteuning. Zij ondergaan daartoe een vergelijkbare toets zoals hierboven geschetst.

2
De concrete samenwerking met doelgroepen in uitvoering van deze nota, gebeurt onder de vorm van een inrichtingsovereenkomst. Het betreft een overeenkomst waarbinnen het project gedefinieerd wordt en de wederzijdse financiële en praktische engagementen in geëxpliciteerd worden.

De totstandkoming van een inrichtingsovereenkomst is een proces van dialoog tussen enerzijds de regionale landschappen en de stad-land-schappen en anderzijds de doelgroepen. De regionale landschappen en de stad-land-schappen kunnen beslissen om niet in te gaan op vragen/suggesties van de doelgroep en vice versa.

Een inrichtingsovereenkomst kan een verzameling zijn van verschillende ondersteuningsvormen. Bijvoorbeeld, bij een landbouwer kan een project opgebouwd zijn uit :
1) een onderdeel bedrijfsintegratie in uitvoering van een omgevingsvergunning
2) een aantal maatregelen in uitvoering van een soortactieplan
3) een hoeveelheid landschappelijke beplantingen uit vrije wil van de landbouwer

Op die manier kunnen voor verschillende projectonderdelen ook verschillende bedieningsvoorwaarden gelden. De meetstaat/het co-financieringsschema bij de inrichtingsovereenkomst expliciteert dat.

3
Deze nota is opgebouwd op de basis dat provinciebestuur/regionale landschappen/stad-land-schappen alléén aan de slag gaan. Dat houdt in dat een aantal vormen van meer doorgedreven dienstverlening richting doelgroepen beperkt worden tot zones die bovenlokaal belangrijk zijn (natuurverbinding, relictlandschappen en ankerplaatsen, …). Deze nota voorziet echter ook de mogelijkheid dat lokale besturen zouden participeren in dit beleid. Participatie komt erop neer dat, mits mede-financiering in kosten voor concrete projecten, de gebiedsgerichte focus (natuurverbinding, relictlandschappen en ankerplaatsen, …) kan uitgebreid worden naar het volledige grondgebied, en dat voor één of voor meerdere doelgroepen.

4
De ondersteuning van landschaps- en biodiversiteitsprojecten is anders al naar gelang het type context (buitengebied vs. bebouwde omgeving, landschappelijk en ecologisch aandachtsgebieden, uitvoering van soortactieprogramma's), het type ondersteuning (adviseren, materiaalsondersteuning, uitvoeringsondersteuning), en al naar gelang de doelgroep.

Landschapsecologische inrichtingen op akkers/weiden betekenen steeds een netto verlies aan beteelbare oppervlakte en moeten voor de doelgroep van landbouwers kosteloos gerealiseerd kunnen worden.

Landschapsecologische inrichtingen bij particulieren/bedrijven/natuurverenigingen/lokale besturen/… betekenen voor de doelgroep in kwestie in de regel een 'gewenste' meerwaarde. Ook zijn zij niet afhankelijk van hun grond voor hun kostwinning. Dat maakt zij voor realisaties op hun terrein moeten bijdragen

Voor realisaties in door Vlaanderen erkende natuurreservaten bestaan Vlaamse ondersteuningskanalen. Dergelijke terreinen worden generiek uitgesloten van ondersteuning.

Voor de uitvoering van inrichtings- en beheerswerk op eigen terreinen beschikt Natuurpunt over een eigen terreinploeg én vrijwilligers. Eventuele ondersteuning van projecten kan dan ook enkel een materiaalsondersteuning (plantgoed e.d.) betekenen, of uitvoeringsondersteuning bij de realisatie van natuurtechnische graafwerken of zoemrijk grasland.

Lokale besturen zijn qua groeninrichting en zorg voldoende geprofessionaliseerd. Deze doelgroep hoort altijd zélf in te staan voor de integrale nazorg voor de inrichting.

5
Beplantingen worden soms aan een doelgroep opgelegd in het kader van bijvoorbeeld een omgevingsvergunning (=bedrijfsintegratie).
Voor dat soort beplantingen stellen we ondersteuningsvormen voor die het evenwicht zoeken tussen enerzijds de opgelegde private verplichting, en anderzijds de ambitie van deze nota om doelgroepen te ondersteunen.

Beplantingen opgelegd in een omgevingsvergunning halen dikwijls niet de gewenste omvang én kwaliteit om in aanmerking te komen voor materiaals- en/of uitvoeringsondersteuning. Mits aanvulling/bijsturing kan mogelijk wél het gewenste niveau gehaald worden. Voor dit soort aangevulde/bijgestuurde plannen worden de beplantingen rondom de bedrijfszetel altijd benaderd als opgelegde werken.

Aanvulling/bijsturing van beplantingen in het kader van een omgevingsvergunning wordt steeds overlegd met de betrokken lokale besturen. Zij dienen zich immers formeel/informeel akkoord te verklaren met de wijziging van de voorwaarden uit de vergunning.

1.11 Ondersteuningschema's in landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden

1.11.1 Wat zijn aandachtsgebieden?
Voor het provinciebestuur geldt de sommatie van natuurverbindingsgebieden en relictlandschappen en ankerplaatsen als zones waarbinnen zij 'om redenen van bovenlokaal belang' prioritair wenst in te zetten op de ondersteuning van landschaps- en biodiversiteitsprojecten.

Het provinciaal ruimtelijk structuurplan, en de keuzes gemaakt in het richtinggevend gedeelte (gewenste ruimtelijke structuur natuur) bieden het kader voor natuurverbinding.
De landschapsatlas biedt het referentiekader voor de relictlandschappen en ankerplaatsen. Het betreft de meest intacte landschappen in (West-)Vlaanderen.

Op de figuur onder staan de verschillende selecties van natuurverbindingsgebieden aangegeven.

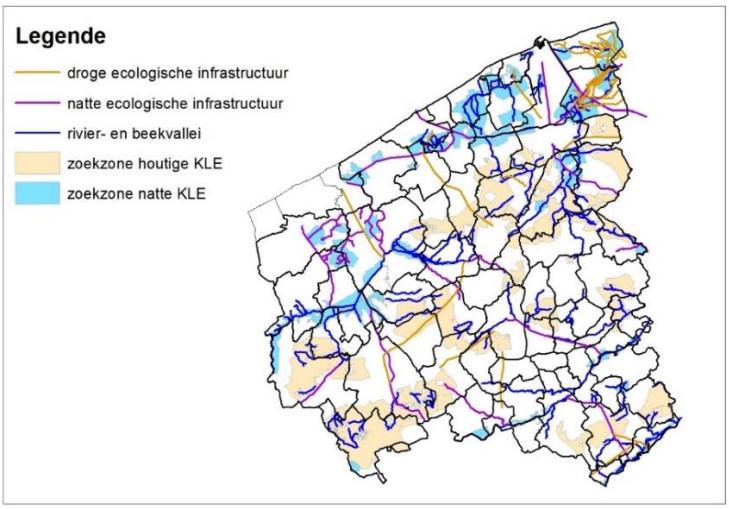

Op de figuur onder staan de afbakeningen van de West-Vlaamse ankerplaatsen en relictlandschappen.

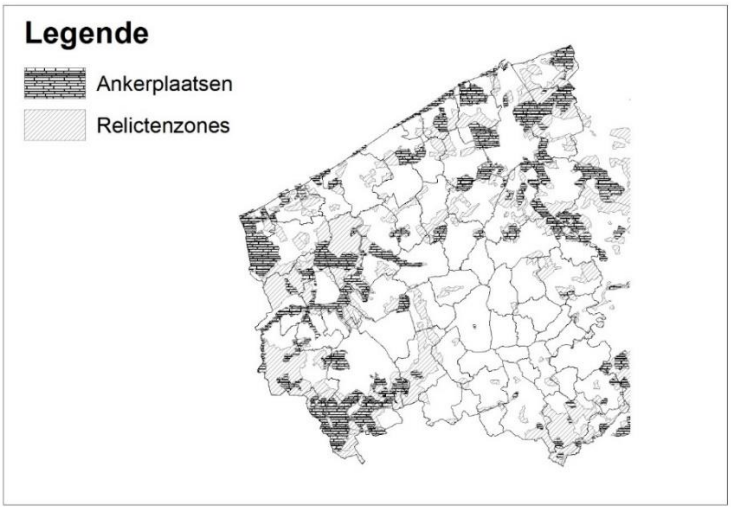

De beide kaarten zijn samengetrokken in een laag 'provinciale aandachtsgebieden' die per regio integraal is opgenomen als bijlage van deze nota.

1.11.2 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep landbouwers

Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	100% regionale landschappen/stad-land-schappen

Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken. 2 groeiseizoenen en twee plantseizoenen nazorg

1.11.3 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep landbouwers/werken opgelegd in een omgevingsvergunning

Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	De doelgroep betaalt de materiaalskosten voor de beplantingswerken
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken. 2 groeiseizoenen en twee plantseizoenen nazorg

1.11.4 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep particulieren

Voor particulieren gelden twee mogelijkheden.
Ofwel voeren ze plantwerken zélf uit.
Ofwel worden plantwerken uitgevoerd door sociale tewerkstelling in regie van regionale landschappen/stad-land-schappen.
Voor beide vormen van ondersteuning gelden verschillende niveaus van financiële ondersteuning

	optie 1
Service	1. Materiaalsondersteuning ifv houtige beplantingen 2. Uitvoeringsondersteuning bij natuurtechnische graafwerken, en bij de aanleg van zoemrijk grasland 3. géén uitvoeringsondersteuning ifv houtige beplantingen
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 30 % van de totale projectkost op schuldvordering van de verantwoordelijke.
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service.
Optie 1 / optie 2	De verantwoordelijke kan een norm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten per definitie enkel via optie 1 ondersteund kunnen worden.

Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen voor de uitvoering van de overeengekomen beplantingen regie voor de uitvoering van natuurtechnische graafwerken en aanleg van zoemrijk grasland

	optie 2
Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 50 % van de totaalkost van het project.
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service (en dus verwezen worden naar optie 1)
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken 2 groeiseizoenen en twee plantseizoenen nazorg

1.11.5 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep lokale besturen

Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 50 % van de totaalkost van het project.
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken

1.11.6 binnen landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden/doelgroep natuurverenigingen + bedrijven

Service	1. Materiaalsondersteuning ifv houtige beplantingen 2. Uitvoeringsondersteuning bij natuurtechnische graafwerken, en de bij aanleg van zoemrijk grasland

	3. géén uitvoeringsondersteuning ifv houtige beplantingen
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 30 % van de totaalkost van het project
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service.
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen voor de uitvoering van de overeengekomen beplantingen regie voor de uitvoering van natuurtechnische graafwerken en aanleg van zoemrijk grasland

1.12 Mogelijkheden tot (tijdelijke) uitbreiding van landschappelijke en ecologische aandachtsgebieden

Projectwerking

In de context van tijdelijke en ruimtelijk begrensde projecten (Europese projecten, leader-projecten, PDPO projecten, landinrichtingsprojecten, …), waarbinnen de realisatie van landschaps- en biodiversiteitsprojecten is opgenomen, kunnen extra gebieden worden afgebakend waarbinnen landschaps- en biodiversiteitsprojecten aan doelgroepen kunnen worden aangeboden.

Daarbij gelden voor het afgebakende gebied dezelfde bedieningsvoorwaarden zoals hierboven geschetst.

Samenwerking met lokale besturen

Middels deze nota willen we de mogelijkheid open laten om met iedere gemeente afzonderlijk een samenwerking 'op maat' op te zetten.
De basis van waarop de onderhandeling met de gemeente kan opgestart worden is de situatie waarbij de provincie/het regionaal landschap – solo – KLE werking ontplooit op delen van het grondgebied van de gemeente (= de aandachtsgebieden, zie hoger)

De concrete mogelijkheid tot samenwerking :

1. Op vraag van het lokale bestuur kunnen de provinciale aandachtsgebieden worden uitgebreid, en dat voor één, enkele of alle van de beoogde doelgroepen
2. de bedieningsvoorwaarden voor de uitbreidingszone volgen desgevallend de bedieningsvoorwaarden zoals hierboven geschetst
3. Het stad-land-schap/regionaal landschap levert de personele service binnen de totaliteit van de uitgebreide aandachtsgebieden.
4. De provincie en het lokale bestuur financieren in dit geval de betreffende projecten gezamenlijk
    a. in een 70/30 regeling wanneer de oppervlakte aandachtsgebied maximaal verdriedubbelt

b. in een 50/50 regeling wanneer de oppervlakte aandachtsgebied méér dan verdriedubbelt.

5. Voor lokale besturen kan het lastig liggen om zich financieel te engageren in projecten die – deels – uitvoering geven aan voorwaarden uit een (eigen) omgevingsvergunning. Bij samenwerking kunnen zij puntsgewijze vrijgesteld worden van co-financiering in die specifieke projecten.

1.13 Ondersteuningschema's binnen de bebouwde omgeving

1.13.1 Wat is de bebouwde omgeving?

Strikt genomen gaat het om alle planologische bestemmingen ifv wonen en werken.

Op de figuur onder staan ze in het rood.

Ook projecten in het buitengebied kunnen mogelijks meer aanleunen bij 'de bebouwde omgeving' (woonkorrels, lintbebouwing, …). Ook dit soort projecten vatten we onder deze titel.

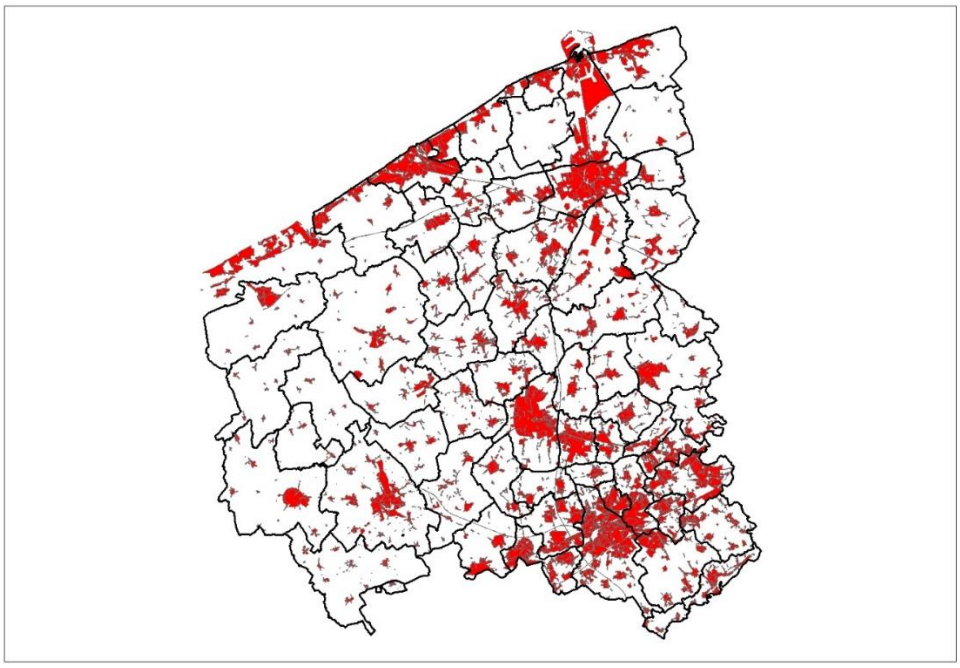

1.13.2 Binnen de bebouwde omgeving/doelgroep lokale besturen

Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Voorwaarden	Dat het zou gaan om werken zoals bedoeld in deze beleidsnota : 1. plantwerken, 2. natuurtechnische graafwerken en 3. aanleg van zoemrijk grasland, en dat in een semi-publieke context.
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 50 % van de totaalkost van het project.
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar

	Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service.
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken

1.13.3 Binnen de bebouwde omgeving/overige doelgroepen

Hier trekken we de logica door van de dubbele optie :
Ofwel voeren de doelgroepen in kwestie de plantwerken zélf uit.
Ofwel worden plantwerken uitgevoerd door sociale tewerkstelling in regie van regionale landschappen/stad-land-schappen.

	optie 1
Service	1. Materiaalsondersteuning ifv houtige beplantingen 2. Uitvoeringsondersteuning bij natuurtechnische graafwerken, en de bij aanleg van zoemrijk grasland 3. géén uitvoeringsondersteuning ifv houtige beplantingen
Voorwaarden	Dat het zou gaan om werken zoals bedoeld in deze beleidsnota : 1. plantwerken, 2. natuurtechnische graafwerken en 3. aanleg van zoemrijk grasland, en dat in een semi-publieke context.
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 30 % van de totale projectkost op schuldvordering van de verantwoordelijke.
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service.
Optie 1 / optie 2	De verantwoordelijke kan een norm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten per definitie enkel via optie 1 ondersteund kunnen worden.
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen voor de uitvoering van de overeengekomen beplantingen regie voor de uitvoering van natuurtechnische graafwerken en aanleg van zoemrijk grasland

	optie 2
Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Verantwoordelijke	regionale landschappen/stad-land-schappen
Financiering	Doelgroep betaalt 50 % van de totaalkost van het project.

Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk
Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service (en dus verwezen worden naar optie 1)
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke aankopen en regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken 2 groeiseizoenen en twee plantseizoenen nazorg

1.14 Ondersteuningschema's in uitvoering van actieprogramma's soortenbescherming

1.14.1 wat zijn actieprogramma's soortenbescherming?

Actieprogramma's soortenbescherming geven uitvoering aan het biodiversiteitsbeleid van het provinciebestuur. Ze zijn neergeschreven rond specifieke doelsoorten. In actieprogramma's soortenbescherming kunnen maatregelen gedefinieerd worden in de KLE sfeer, die – mits toegepast op gebiedsgerichte wijze (geënt op het concrete voorkomen van de soort) – bijdragen tot habitatherstel voor de soort in kwestie.

Bijvoorbeeld : in het soortactieprogramma voor de Vinpootsalamander wordt het schonen en graven van bospoelen als nuttige maatregel geciteerd, indien voldoende dicht uitgevoerd bij concrete vindplaatsen van de soort. Zowel de maatregel, als de perimeter waarbinnen hij dient te worden uitgevoerd zijn gedefinieerd binnen het soortactieprogramma.

In alle huidige en toekomstige soortactieprogramma's kunnen op dergelijke wijze maatregelen gedefinieerd worden.

Maatregelen kunnen zich mogelijks afspelen in het buitengebied, in bebouwde omgeving, …

1.14.2 in uitvoering van actieprogramma's soortenbescherming/alle doelgroepen

Service	Volledige materiaals- en uitvoeringsondersteuning bij het geheel van de werken
Voorwaarden	De ondersteuning is beperkt tot die maatregelen die beschreven zijn in actieprogramma's soortenbescherming. De uitvoering ervan situeert zich in de perimeters zoals beschreven in dezelfde actieprogramma's soortenbescherming
Verantwoordelijke	stad-land-schappen/regionale landschappen
Financiering	Doelgroep betaalt 0 %
Plafondbedrag	Het inzetbare budget per jaar per klant kan door de verantwoordelijke worden gelimiteerd ifv de billijke bediening van alle klanten in één lopend jaar Bediening over meerdere jaren is mogelijk

Bodembedrag	De verantwoordelijke kan een minimumnorm instellen (financieel of fysisch) onder dewelke projecten niet in aanmerking komen voor deze service.
Geleverde output vanwege de verantwoordelijke	Alle noodzakelijke regie voor de uitvoering van de overeengekomen werken

1.15 ondersteuningschema's ingeval van externe financieringsmogelijkheden?

Bepaalde inrichtingswerken zijn subsidiabel via externe subsidiekanalen. Niet limitatief :

1. Vlaamse overheid :
    a. VLIF steun voor niet-productieve-investering
    b. landinrichtingssubsidie
    c. …
2. Middelen vanuit projecten (interreg, PDPO, …)
3. Gemeentelijke subsidies
4. …

De externe financiering kan gericht zijn aan stad-land-schap/regionaal landschap (interreg, landinrichting, …).
De externe financiering kan ook gericht zijn aan de doelgroep.

Als algemene regel geldt dat externe middelen – indien billijk haalbaar – altijd gemobiliseerd zouden worden ifv landschaps- en biodiversiteitsprojecten.

Indien de externe middelen gericht zijn aan regionaal landschap/stad-land-schap (landinrichting, interreg, andere projectcontexten, …), dan vervangen deze eerst de eigen financiering van het regionaal landschap/stad-land-schap. Het deel financiering door de doelgroep blijft hetzelfde. Indien de externe middelen de normale eigen financiering van het regionaal landschap/stad-land-schap zouden overschrijden, dan kan het deel financiering door de doelgroep aangepast (verminderd) worden.

Indien de externe middelen gericht zijn aan de doelgroep (VLIF, PSN, gemeentelijke toelage, …), dan brengt de doelgroep deze middelen altijd in ter financiering van zijn project. Het evt. restsaldo van de projectkost wordt benaderd volgens de ondersteuningsschema's van deze nota.

Hoofdstuk 2 Bijlage

Aandachtsgebieden per regio : Westhoek

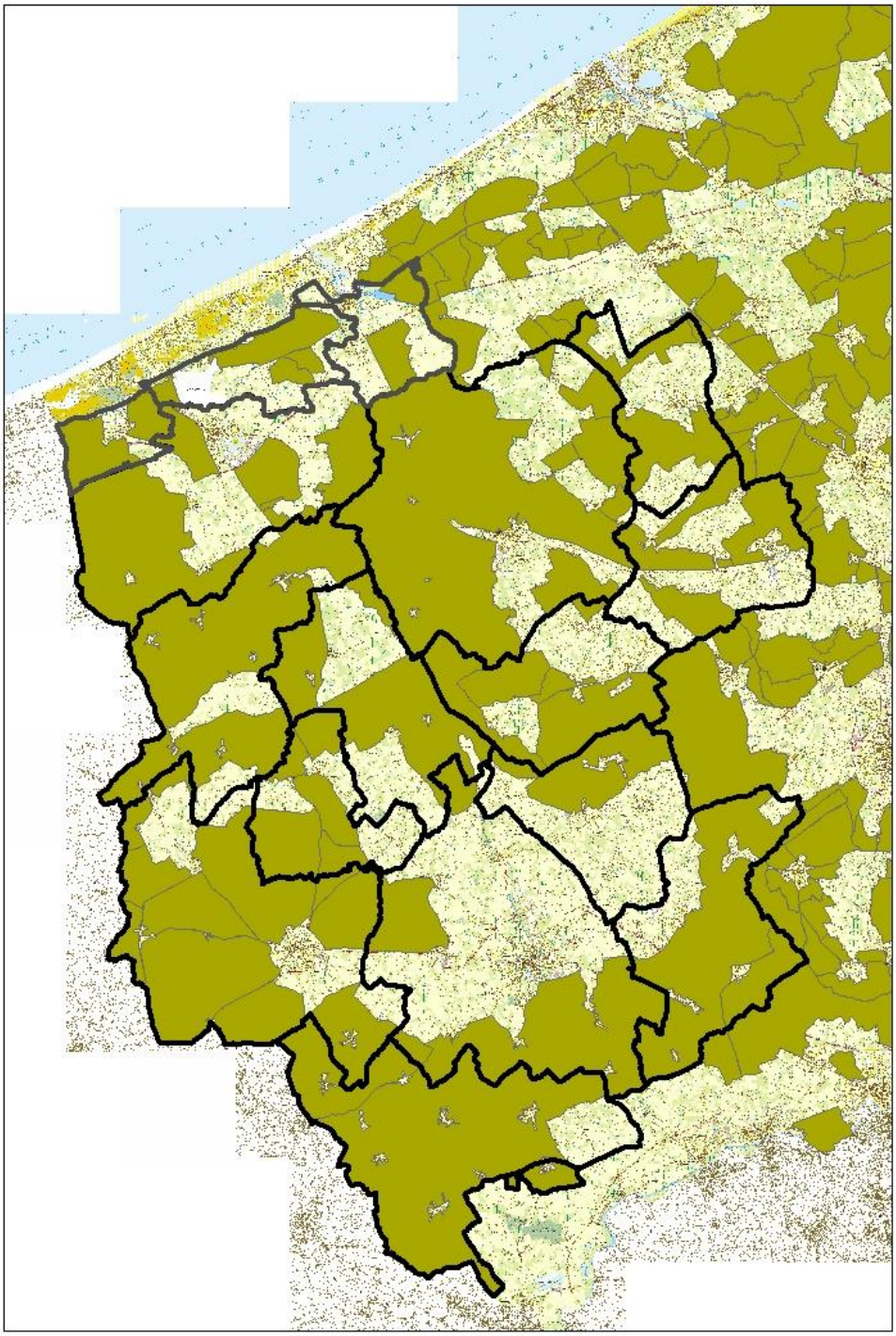

Aandachtsgebieden per regio : Brugge-Oostende

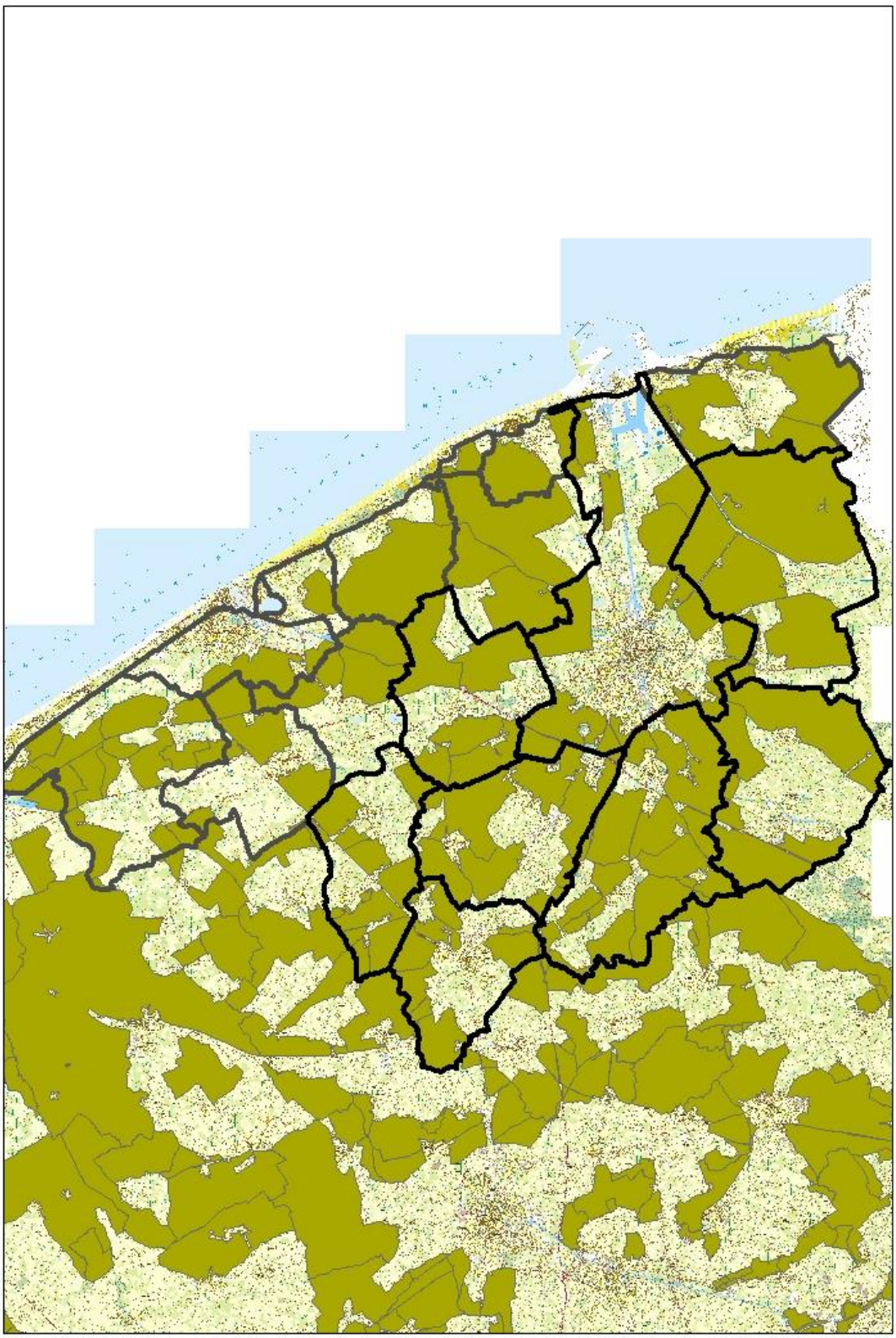

Aandachtsgebieden per regio : midden West-Vlaanderen

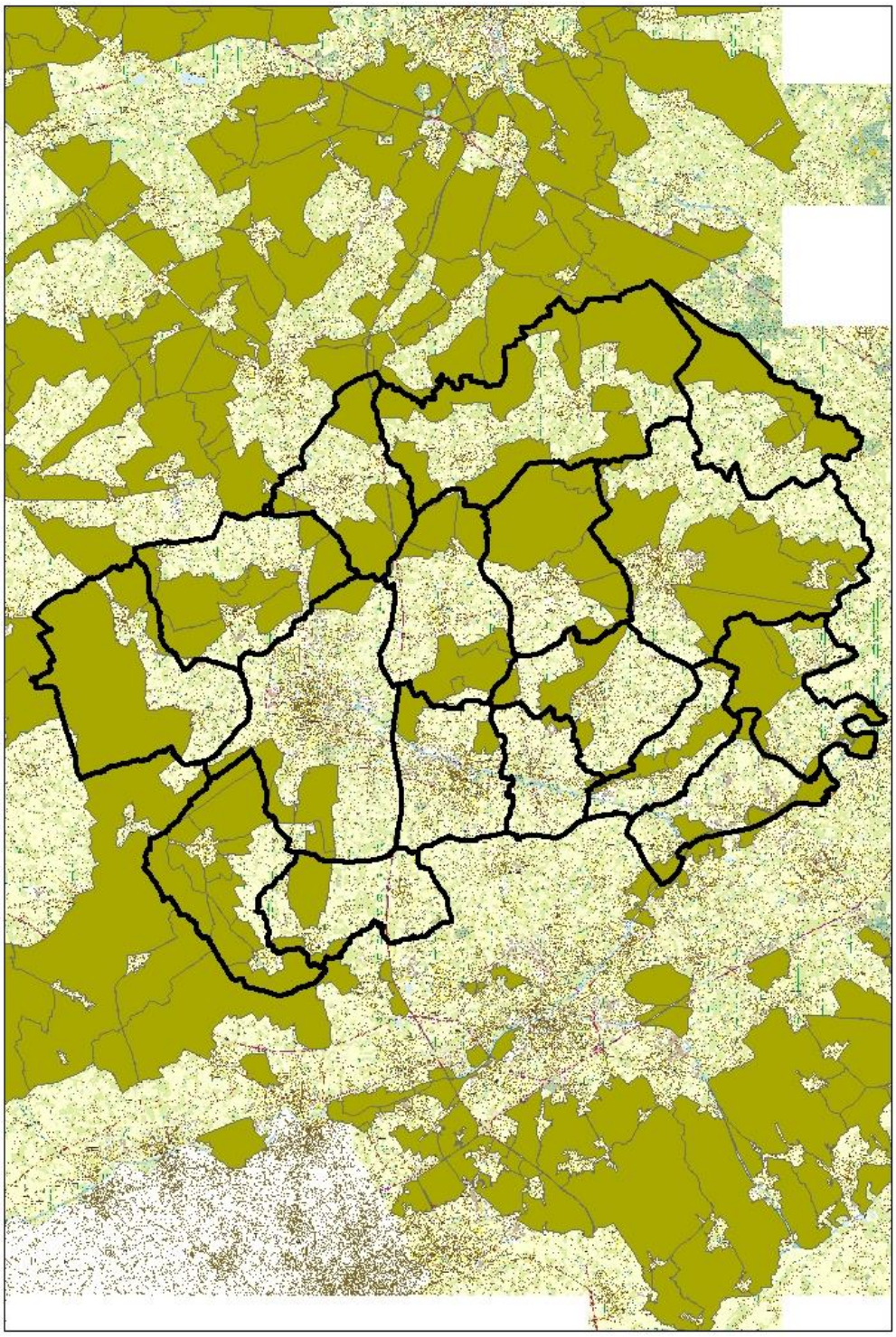
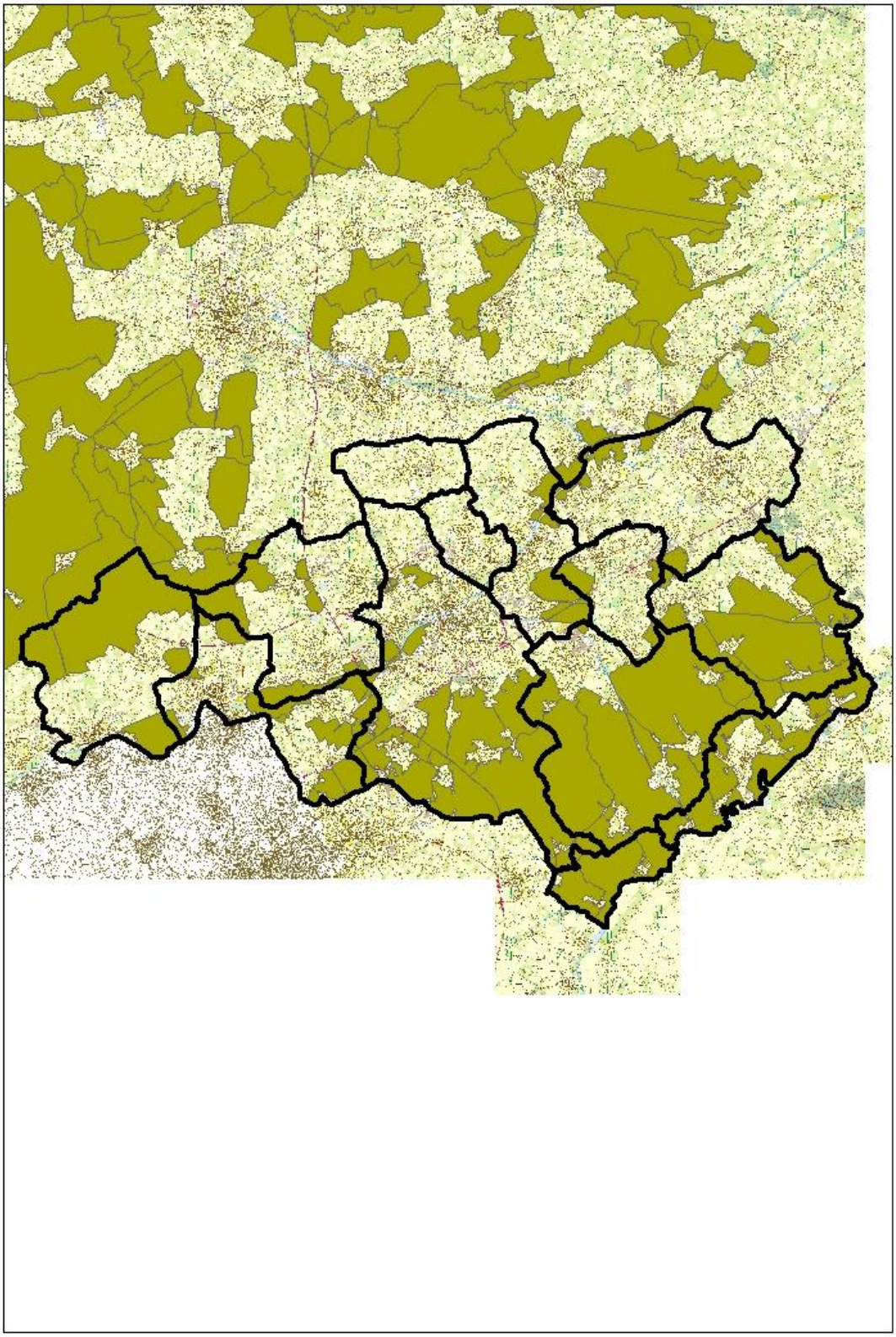
Aandachtsgebieden per regio : zuid West-Vlaanderen